

Галина Михайлівна ЗАБЧУК

кандидат економічних наук,
доцент,
кафедра банківської справи,
Тернопільський національний економічний університет
E-mail: halynakv@gmail.com

СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Забчук, Г. М. Стимулювання інвестиційної активності комерційних банків [Текст] / Галина Михайлівна Забчук // Український журнал прикладної економіки. – 2016. – Том 1. – № 4. – С. 15-26. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. У статті розглянуто особливості розвитку інвестиційних процесів в Україні, проаналізовано основні проблеми інвестиційного банківського кредитування, обґрунтовано пропозиції щодо монетарного стимулювання інвестиційної активності банківських установ.

Мета. Метою наукового дослідження є аналіз інвестиційного банківського кредитування і визначення практичних рекомендацій щодо підвищення дієвості інструментарію грошово-кредитної політики на стимулювання інвестиційної активності банківських установ.

Метод (методологія). Дослідження проведено за допомогою загальнонаукових методів аналізу, а саме методами індукції, дедукції, систематизації і узагальнення, а також статистично-економічних методів.

Результати. Для відновлення економічного зростання грошово-кредитна політика потребує змін і формування принципово нових взаємовідносин банківської системи з реальним сектором економіки. Проаналізовано основні чинники, які стримують розвиток інвестиційного банківського кредитування. Запропоновано комплекс рекомендацій щодо підвищення впливу інструментів грошово-кредитної політики на інвестиційне банківське кредитування.

Ключові слова: монетарне регулювання економіки; мінімальні обов'язкові резерви; відсоткова політика; рефінансування комерційних банків; інвестиційне кредитування.

Halyna Mykhailivna ZABCHUK

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Banking,
Ternopil National Economic University
E-mail: halynakv@gmail.com

INVESTMENT ACTIVITY PROMOTION OF COMMERCIAL BANKS

Abstract

Introduction. *The article describes the peculiarities of investment processes in Ukraine, analyses the main problems of investment bank lending, and substantiates proposals for monetary stimulation of bank investment activity.*

Purpose. *The aim of the research is to analyse the investment bank lending and to determine the practical recommendations to improve the effectiveness of monetary policy mechanisms for bank investment activity stimulation.*

Method (methodology). *The following methods of scientific analysis have been used in this research: method of induction, method of deduction, method of systematization and synthesis, and also statistical and economic methods.*

Results. *In order to restore the economic growth, monetary policy needs some changes and the formation of fundamentally new relationships between banking system and real sector of economy. The basic factors that hinder the development of the investment bank lending have been analysed. A set of recommendations to improve the impact of monetary policy mechanisms on bank lending investment have been suggested.*

Keywords: *monetary management of the economy; minimum mandatory reserves; interest rate policy; refinancing of commercial banks; investment lending.*

JEL classification: E50, E52, E59

Вступ

На сучасному етапі найважливішим чинником розвитку економіки і суспільства загалом є інвестиції. Економічний спад, який триває вже вісім років, поставив економіку України на межу катастрофи. Пожвавлення інвестиційної діяльності – необхідна умова виходу економіки з нинішньої економічної кризи і створення передумов для її сталого розвитку.

Початок цього процесу ускладнений більшим спадом в інвестиційній сфері, ніж в економіці загалом. В умовах недостатнього впливу на цей процес держави складається несприятливий інвестиційний клімат. Обсяг інвестицій різко зменшується, змінюються галузева структура і форми інвестицій, склад інвесторів. Прямі інвестиції вимагають значних довгострокових ресурсів, які майже не доступні.

У країні не компенсується вибуття виробничих потужностей і підривається матеріальна основа розширеного відтворення. Масштаби здійснюваних капітальних вкладень, структура їх галузевого і територіального розподілу є наслідком обраного курсу реформування економіки, що характеризується відсутністю чіткої концепції структурних перетворень, механізму державного регулювання інвестиційної діяльності, явними прорахунками в бюджетній та грошово-кредитній політиці.

Однією з основних цілей грошово-кредитної політики є забезпечення економічного зростання, у тому числі – через збільшення інвестиційних витрат. Але

відсутність ефективного механізму переливання капіталу з фінансового сектора в реальний, а також чітких цілей і пріоритетів монетарної політики, спрямованих на зростання реальних інвестицій, залишається однією з основних проблем вітчизняної економіки.

Теоретичні питання і практичні проблеми активізації інвестиційних процесів в економіці та грошово-кредитного регулювання розглядали у своїх працях багато видатних вітчизняних вчених, таких, як Аржевітін С. М., Дзюблюк О. В., Луців Б. Л., Мороз А. М., Майорова Т. В. Крім того, недостатньо дослідженими залишаються питання впливу інструментів грошово-кредитної політики на економіку країни, а також характер їх взаємозв'язку з інвестиційною активністю в реальному секторі економіки. Окремі питання потребують уточнення з метою визначення шляхів підвищення інвестиційної активності комерційних банків.

Мета та завдання статті

Метою статті є аналіз інвестиційного банківського кредитування і визначення практичних рекомендацій задля підвищення дієвості інструментарію грошово-кредитної політики на стимулювання інвестиційної активності банківських установ. Досягнення мети потребує вирішення таких завдань: проаналізувати інвестиційну активність комерційних банків, виявити основні фактори, які стримують розвиток інвестиційного банківського кредитування, та запропонувати основні напрями монетарного стимулювання інвестиційного банківського кредитування.

Виклад основного матеріалу дослідження

Проблема досягнення макроекономічної стабільності сьогодні є ключовою. З огляду на важливість грошово-кредитної політики у досягненні економічної стабільності все більшого значення набуває аналіз ефективності грошово-кредитної політики щодо припинення економічного спаду. Використання всього арсеналу інструментів кредитно-грошового регулювання економіки з головною метою – обмежити темпи інфляції, не принесло бажаних результатів для поживлення економіки і поліпшення інвестиційного клімату. Держава практично самоусунулась від регулювання цього процесу.

На тлі стрімкого зниження загального обсягу інвестицій суттєво змінилася і їх структура. Переорієнтацію інвестицій у на невиробничу сферу можна було б вважати загалом прогресивною тенденцією, якби цей процес не відбувався на тлі зменшення виробничих капітальних вкладень і скорочення в їх складі частки найважливіших галузей промисловості.

Найбільша частка інвестицій у матеріальні активи припадає на інвестиції в житлове і нежитлове будівництво, інженерні споруди, машини, обладнання та інвентар (табл. 1). Варто зазначити, що житлове будівництво до недавнього часу мало відносно сприятливу кон'юнктуру.

Дефіцит фінансових ресурсів скорочує попит на готову продукцію інвестиційного призначення, а саме – підприємств таких галузей, що переживають спад, – легкої і харчової промисловості, більшості галузей машинобудування і приладобудування, промисловості будівельних матеріалів та ін. Скорочення інвестицій негативно вплинуло як на загальну динаміку, так і на структуру основних виробничих фондів. Відбувається як фізичне зменшення національного багатства, так і різке старіння виробничого обладнання (табл. 2).

Таблиця 1. Капітальні інвестиції за видами активів за 2010-2015 рр. [1]
(млн грн)

	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4
інвестиції у матеріальні активи	173662,8	231910,2	264853,7	239393,6	212035,1	254730,9
житлові будівлі	25753,7	26582,3	34256,0	36128,9	33177,0	45609,8
нежитлові будівлі	37156,6	49113,5	54772,7	45252,3	40859,7	43330,9
інженерні споруди	39062,6	57935,2	61380,3	51844,2	46599,3	50948,7
машини, обладнання та інвентар	54059,2	71771,4	77015,4	79032,9	68948,8	84423,2
транспортні засоби	11025,3	17014,0	27015,9	16246,8	13830,4	19650,0
земля	1182,2	2270,1	1755,4	1018,6	999,3	1441,8
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	1797,2	2889,9	1780,1	2358,4	2034,2	2762,6
інші матеріальні активи	3626,0	4333,8	6877,9	7511,5	5586,4	6563,9
інвестиції у нематеріальні активи	6912,7	9375,8	8402,3	10479,8	7384,8	18385,5
з них:						
програмне забезпечення та бази даних	2802,4	4101,9	3409,1	3477,6	2974,3	4908,4
права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	3044,0	3254,0	3655,9	5631,5	3207,3	12457,8

Найбільші показники зносу характерні для машин і устаткування промисловості, транспортних засобів, тобто найбільш активної частини основних фондів, що визначають науково-технічний рівень виробництва. Однією з головних причин низької інвестиційної активності є зниження рівня рентабельності промислової продукції. З погіршенням фінансового становища підприємств посилилася тенденція до скорочення витрат на розвиток і вдосконалення виробництва у структурі використання грошових коштів.

У найближчій перспективі немає підстав розраховувати на вагоме нарощування інвестиційних ресурсів за рахунок прибутку господарських суб'єктів. Це джерело інвестування може стати значним при умові істотного поліпшення фінансового стану підприємств і зростання реальної заробітної плати їх працівників, що можна досягти тільки після тривалого періоду економічного зростання.

Таким чином, недоінвестування української економіки протягом останніх 8 років визначило всю сукупність проблем, що накопичилися у виробничому потенціалі країни. До них належать: низька ефективність виробництва і конкурентоспроможність продукції, що випускається, скорочення виробництва наукомісткої продукції,

поглиблення галузевих регіональних і технологічних диспропорцій, особливо у сфері промислового виробництва.

Таблиця 2. Наявність і стан основних засобів за видами економічної діяльності за 2015 р. [3]

Види економічної діяльності	У фактичних цінах на кінець року, млн грн		Ступінь зносу, у %
	первісна (переоцінена) вартість	залишкова вартість	
Усього	7641357	3047839	60,1
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	210169	128516	38,9
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	205575	126260	38,6
Лісове господарство та лісозаготівлі	3793	1895	50,0
Рибне господарство	801	361	54,9
Промисловість	3842517	889183	76,9
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	379055	159443	57,9
Переробна промисловість	1656971	400706	75,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	1736058	302267	82,6
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	70433	26767	62,0
Будівництво	62090	29157	53,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	135378	74805	44,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1418312	684928	51,7
Тимчасове розміщування й організація харчування	27985	18014	35,6
Інформація та телекомунікації	76546	32230	57,9
Фінансова та страхова діяльність	51238	29785	41,9
Операції з нерухомим майном	666855	415457	37,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	31347	13376	57,3
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	407506	183148	55,1
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	581	290	50,1
Освіта	3117	1697	45,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	12912	7239	43,9
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	23581	15977	32,2
Надання інших видів послуг	2110	1169	44,6

Інвестиційна діяльність у роки реформ значною мірою визначається нестачею власних коштів підприємств, високою ризикованістю довгострокових вкладень, високими процентними ставками за залученими кредитами, низькою

конкурентоспроможністю корпоративних цінних паперів на фінансових ринках, скороченням обсягів централізованих капітальних вкладень і неритмічним їх фінансуванням. Величина капіталовкладень скоротилася, а їх структура набула сировинної і непродуктивної спрямованості, окрім того, відбулось скорочення сукупного попиту, пов'язаного з політичною нестабільністю, відсутністю відповідної інфраструктури, відходом держави від фінансування інвестиційного процесу.

З погіршенням фінансового стану реального сектору економіки зменшився не тільки його власний інвестиційний потенціал, а й можливості залучення позикових коштів. Перехід НБУ до режиму інфляційного таргетування не вплинув на частку кредитів у структурі джерел фінансування капітальних інвестицій.

Практика показала, що реакція банківської системи на зниження темпів інфляції виявилася неадекватною. Як при підвищенні, так і при зниженні інфляції банки скорочували обсяг кредитування реального сектору економіки і відмовлялися вкладати гроші на тривалий термін. Обсяг кредитних вкладень банківської системи у капітальних інвестиціях за джерелами інвестування скоротився з 13,9 % у 2013 р. до 7,5 % у 2015 р. та 7,2 % у 2016 р. (табл. 3) [1].

Кредитування комерційними банками галузей народного господарства не відповідає реальним потребам економіки, яка страждає від гострої нестачі грошових коштів для поточних потреб та особливо для інвестиційних цілей.

По-перше, скорочується реальний обсяг кредитування підприємств і населення з боку комерційних банків.

По-друге, переважно надають короткострокові кредити. Це означає, що комерційні банки фактично не беруть участі у фінансуванні інвестиційних об'єктів. Основна частина кредитів використовується для поповнення оборотних коштів і вирішення платіжних проблем підприємств. Поєднання таких негативних чинників, як високі відсоткові ставки та низька кредитоспроможність позичальників, визначає головними об'єктами кредитування операції торгово-посередницького характеру, які швидко окупляться, і унеможлиблює кредитування виробництва з відносно низькою рентабельністю, а саме – капіталовкладення. Через високі ризики банки не видають інвестиційні кредити, побоюючись неповернення коштів. Водночас і самі позичальники часто змушені відмовитися від таких кредитів через непомірну їх дорожнечу. Норма позичкового відсотка залишається значно вищою за норму прибутку в реальному секторі, тому для підприємств таке джерело інвестування недоступне. Зниження темпів інфляції за останній рік не супроводжувалося збільшенням надійних банківських кредитів підприємствам, проблеми з поверненням виданих позичок і сплатою відсотків по них у банківських установах залишаються і досі.

Відповісти на питання, чи є існуюча реальна відсоткова ставка по довгострокових позиках прийнятною для початку активізації інвестиційного процесу, можна, зіставивши її величину з рентабельністю виробничих інвестицій (табл. 4).

З огляду на порівняльну динаміку темпів інфляції і реальної відсоткової ставки, можна констатувати, що зниження темпів інфляції не в змозі суттєво знизити величину відсоткової ставки. Всупереч поширеній думці, ступінь участі банків у фінансуванні інвестицій залежить не тільки від глибини кризи у фінансово-кредитній сфері, розвитку ринкової інфраструктури, інфляції, вона зумовлюється значно ширшим спектром загальноекономічних процесів, насамперед – загальним характером спаду виробництва, що обмежує сферу для ефективного вкладення інвестиційних ресурсів, а також нестабільністю і непередбачуваністю подальших умов економічної діяльності та податковим навантаженням.

**Таблиця 3. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування
за 2010-2016 роки [1] (млн грн)**

	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	січень-вересень 2016 року	
							у фактичних цінах, млн грн	у % до загального обсягу
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4	204450,1	100,0
у т. ч. за рахунок								
коштів державного бюджету	10223,3	17376,7	16288,3	6174,9	2738,7	6919,5	2180,2	1,1
коштів місцевих бюджетів	5730,8	7746,9	8555,7	6796,8	5918,2	14260,0	9881,0	4,8
власних коштів підприємств та організацій	111371,0	147569,6	171176,6	165786,7	154629,5	184351,3	146793,1	71,8
кредитів банків та інших позик	22888,1	36651,9	39724,7	34734,7	21739,3	20740,1	14712,8	7,2
коштів іноземних інвесторів	3723,9	5038,9	4904,3	4271,3	5639,8	8185,4	6373,8	3,1
коштів населення на будівництво житла	18885,9	17589,2	22575,5	24072,3	22064,2	31985,4	19764,8	9,7
інших джерел фінансування	7752,5	9312,8	10030,9	8036,7	6690,2	6674,7	4744,4	2,3

Таблиця 4. Рентабельність операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності і середня ставка позикового відсотка банків (у %) *

Рентабельність за видами економічної діяльності, %	Роки					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016 січень-червень
Промисловість	4,7	3,4	3,0	1,6	0,9	5,0
Сільське господарство, лісове господарство	23,2	21,5	11,6	20,6	41,7	3,7
Будівництво	0,2	-0,1	0,0	5,8	-7,6	0,1
Торгівля	15,0	12,2	10,2	-12,8	-0,9	18,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	6,1	5,4	3,5	-1,7	1,16	5,9
Фінансова діяльність	6,2	6,1	5,9	-15,2	-8,9	-6,2
Операції з нерухомим майном, інжиніринг та надання послуг підприємцям	3,1	2,8	3,1	-46,9	-33,4	7,2
% ставка за кредитами суб'єктам господарювання у гривні на термін від 1р. до 5 р. (станом на 31. 12)	15,5	17,2	18,3	17,6	19,0	20,1
% ставка за кредитами суб'єктам господарювання в іноземній валюті на термін від 1р. до 5р. (станом на 31. 12)	10,9	10,3	10,3	10,6	10,2	10,5
% ставка за кредитами суб'єктам господарювання у грн на термін більше 5 р. (станом на 31. 12)	14,6	13,3	12,1	14,3	22,6	14,5
% ставка за кредитами суб'єктам господарювання в іноз. валюті на термін більше 5 р. (станом на 31. 12)	8,9	9,6	10,3	9,5	9,5	10,6

*Складено за даними [4; 5].

Зниження темпів інфляції у 2016 році не вплинуло на структуру виданих кредитів суб'єктам господарювання (у бік збільшення питомої ваги довготермінових кредитів), що свідчить про низьку залежність цієї структури від темпів зростання цін. Обсяг виданих кредитів суб'єктам господарювання визначається низкою інших чинників, що перешкоджають довгостроковому залученню ресурсів. Для збільшення термінів надання кредитів банку потрібно відповідне збільшення частки термінових зобов'язань, які дорожчі, ніж короткотермінові, що обмежується ще і високим рівнем недовіри населення до банківської системи. Запропонувати вищу прибутковість по довгострокових вкладах банки не в змозі, тому що НБУ підвищив норматив відрахувань за строковими депозитами в національній валюті в обов'язкові резерви з 0 % до 3 %

[2]. При загальній економічній і політичній невизначеності, з одного боку, та повільному розвитку ринків капіталу та робочої сили – з іншого, банківська система практично не зацікавлена в довгостроковому вкладенні коштів і керується переважно власними, локальними інтересами, чисто кон'юнктурними моментами.

Грошово-кредитна політика, яку проводить НБУ, надмірно жорстка і практично виключає можливість необхідного збільшення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій для переходу до економічного зростання. Обмеження грошової емісії і сукупного платоспроможного попиту звузило діапазон дії і сферу її впливу на розвиток економіки. Спрямованість грошово-кредитної політики на подолання інфляції з використанням усього арсеналу інструментів централізованого впливу на сферу грошово-фінансових відносин фактично призвела до втрати здатності банківської системи забезпечувати потреби господарських суб'єктів у позикових коштах. Триваючий спад виробництва, низька залежність інфляційних процесів від ситуації у грошово-кредитній сфері доводять, що в умовах спаду виробничої активності жорсткість грошової політики лише загострює проблему платоспроможності, позбавляє економічні суб'єкти здатності до інвестування та розширення виробництва.

Варто зазначити, що нині максимальну дію на економіку чинять такі інструменти, як ставка рефінансування і ставка обов'язкового резервування. Для підвищення інвестиційної активності банківських установ насамперед розглянемо заходи з удосконалення системи рефінансування, яка на сьогодні спрямована здебільшого на поточне управління ліквідністю, тому в ній і переважають надкороткострокові кредити. Проте економіці потрібне довгострокове рефінансування комерційних банків. Не заперечуючи важливості цього напрямку роботи, вважаємо, що необхідно поступово спрямовувати її у бік створення сприятливих умов для довгострокового кредитування потреб реального сектору економіки.

Тому для стимулювання інвестиційної активності комерційних банків доцільно виокремити наступні основні напрями, пов'язані з підвищенням дієвості механізму рефінансування як інструменту грошово-кредитного регулювання:

- довгострокове рефінансування комерційних банків. До першочергових цілей, на нашу думку, повинно належати кредитування новітніх і енергозберігаючих технологій, оновлення основних виробничих фондів, кредитування сільськогосподарського виробництва, малого та середнього бізнесу;
- утримання високого рівня банківського нагляду за цільовим використанням грошових ресурсів, отриманих від центрального банку через інструменти рефінансування;
- прийняття, за необхідності, закону, який зміцнив би юридичний фундамент контролю;
- для застереження від зловживань із цільовими кредитами передбачити механізм захисту і контролю суб'єктів господарювання від морально застарілих і матеріаломістких, енергоємних технологій, обладнання і матеріалів;
- подальше зниження ставки рефінансування.

Реалізація цих заходів сприятиме активізації інвестиційної діяльності банківських установ. Істотне значення має й організаційний аспект. Йдеться про канали кредитування економіки за схемою цільового рефінансування банків. Очевидно, якщо схема рефінансування припускає надання банкам коштів для кредитування реального сектора економіки, вплив кредитної політики на можливості економічного зростання значно розширюється. При цьому пропорційно зростають і кредитні ризики, системний ризик інфляції і девальвації. Однак варто зазначити, що в Україні підприємств з надійною репутацією, тобто що стабільно працюють, мають

сприятливі перспективи розвитку і сталий імідж, не так багато. Проте такий спосіб рефінансування сприяє активній репродукції монопольної економічної структури. Зрозуміло, що монопольне зростання краще конкурентної стагнації. Водночас сама по собі перспектива посилення влади монополій навряд чи є привабливою. Збалансувати ситуацію можуть державні гарантії, інші форми фінансового і організаційного сприяння середньому і дрібному бізнесу.

Заходи щодо активізації інвестиційної діяльності комерційних банків зачіпають ще два аспекти: політику обов'язкового резервування частини залучених коштів у НБУ й оподаткування прибутку банківських установ. На сьогодні НБУ застосовує диференційовані нормативи обов'язкових резервів, однак, на наш погляд, систему обов'язкового резервування варто б було доповнити включенням до суми обов'язкових резервів частини коштів, спрямованих банками на довгострокове кредитування цільових програм реального сектора економіки. Тобто впливати на режим резервування не безпосередньо, а опосередковано. Це дозволить стимулювати інвестиції в реальний сектор економіки, не змінюючи при цьому нормативи обов'язкового резервування. Передача регіональним відділенням НБУ прав визначати напрями потоків інвестицій у регіонах дозволить гнучкіше оперувати розвитком важливих для регіону галузей народного господарства. Наприклад, пропонується дозволити комерційним банкам спрямовувати частину своїх обов'язкових резервів на цілі пільгового інвестування підприємств реального сектора економіки, конкретні ж підприємства-одержувачі потрібно визначати, виходячи з узгодженої з урядом програми структурної перебудови економіки, економічних завдань, що мають загальнодержавне значення. Інші пропозиції полягають у зниженні норми відрахувань в обов'язкові резерви, що депонуються комерційними банками в НБУ для тих банківських установ, які в структурі своїх активів мають певну частку довгострокових вкладень у реальний сектор економіки. Таке пільгове кредитування підприємств за рахунок зниження резервних вимог вигідне для комерційних банків, а також для виробництва.

Крім зміни норм обов'язкових резервів, для стимулювання видачі довгострокових позик суб'єктам господарювання пропонуємо встановити пільгове оподаткування прибутку банків, якщо такі позики перевищують певну частку (наприклад, 35 %) від сукупної величини кредитних вкладень банків, або з умовою використання коштів, зекономлених за рахунок пільгового оподаткування на пільгове фінансування інвестиційних програм.

Іншим важливим напрямком активізації інвестиційного кредитування комерційними банками є субсидування відсоткових ставок. Для стимулювання комерційних банків кредитувати виробництво необхідно скористатися цим важелем впливу. Високий ризик довгострокових кредитів є причиною високих відсоткових ставок за такі кредити, що робить їх недоступними для суб'єктів господарювання попри гостру потребу в них. Субсидування частини відсоткової ставки по інвестиційних банківських кредитах дозволить зменшити їхню вартість для реального сектору і цим збільшити обсяги кредитів на технічне переоснащення виробництва, досягти оновлення виробничих ліній, підвищення якості та конкурентоспроможності товарів, збільшення приросту ВВП. Субсидування потрібно диференціювати за соціальною ефективністю, пріоритетними галузевими напрямками (більші відсотки за ті проекти, які дадуть більший соціальний ефект). При зниженні вартості кредитних ресурсів на кредитному ринку повинен знижуватися і обсяг компенсацій відсоткових ставок.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що для відновлення економічного зростання грошово-кредитна політика потребує змін і формування принципово нових взаємовідносин банківської системи з реальним сектором економіки. Запропонований комплекс рекомендацій щодо впливу інструментів грошово-кредитної політики на інвестиційне банківське кредитування, а саме – пропозиції щодо удосконалення політики обов'язкового резервування, механізму рефінансування й оподаткування прибутку банківських установ, субсидування відсоткових ставок, будуть ефективними за умови жорсткого контролю за використанням комерційними банками коштів, отриманих у результаті надання їм пільг.

Список літератури

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ibd/iokjf/iokjf_u10-13_bez.htm.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
3. Вартість основних засобів (2000-2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/nsoz/nsoz15_u.htm.
4. Процентні ставки (грудень 2015 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66237>.
5. Економічні та фінансові показники України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36728&cat_id=45692.
6. Рентабельність операційної діяльності великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності за січень-червень 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/rodp/rodp_ed/rodp_ed_u/arh_r odp_ed15_u.htm.
7. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України [Текст]: монографія / за ред. д. е. н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 530 с.
8. Майорова, Т. В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні [Текст]: монографія / Т. В. Майорова. – К.: КНЕУ, 2013. – 332, с.
9. Аржевітін, С. М. Монетарне регулювання економіки України: поточні виклики та задачі [Текст] / С. М. Аржевітін // Науковий вісник Ужгородського університету – №1 (47). Т. 1. -Ужгород, 2016. – С. 319-325.
10. Луців, Б. Л. Банки в інвестуванні економічного розвитку [Текст] / Б. Л. Луців // Світ фінансів. – 2015. – Вип. 1 – С. 151-161.

References

1. *Ofitsiynyy sayt Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrayiny*. (2016). Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ibd/iokjf/iokjf_u10-13_bez.htm.
8. *Ofitsiynyy sayt Natsional'noho banku Ukrayiny*. (2016). Retrieved from: <http://www.bank.gov.ua>.
2. *Vartist' osnovnykh zasobiv*. (2000-2015). (2016). Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/nsoz/nsoz15_u.htm.
3. *Protsentni stavky*. (2016). Retrieved from: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66237>.

-
4. *Ekonomichni ta finansovi pokaznyky Ukrainy*. (2016). Retrieved from: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36728&cat_id=45692.
 5. *Rentabel'nist' operatsynoyi diyal'nosti velykykh ta serednikh pidpryyemstv za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti za sichen'-cherven' 2016 roku*. (2016). Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/rodp/rodp_ed/rodp_ed_u/arh_r odp_ed15_u.htm.
 6. Dzyublyuk, O. V. (2014). *Hroshovo-kredytne rehulyuvannya u mekhanizmi zabezpechennya makroekonomichnoyi stabilizatsiyi i efektyvnosti funktsionuvannya bankivs'koyi systemy Ukrainy*. Ternopil': TNEU.
 7. Mayorova T. V. (2013). *Investytsiynyy protses i finansovo-kredytne vazheli yoho aktyvizatsiyi v Ukraini*. Kyiv: KNEU.
 8. Arzhevitin S. M. (2016). Monetarne rehulyuvannya ekonomiky Ukrainy: potochni vyklyky ta zadachi. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu*, 1 (1), 319-325.
 9. Lutsiv B. L. (2015). Banky v investuvanni ekonomichnoho rozvytku. *Svit finansiv*, 1, 151-161.

Стаття надійшла до редакції 16.11.2016 р.